

KAVÁRNA ARCO

1884 - 1938

Inventář

**(NAD č.: 1441)
(Č. pomůcky: 529)**

INVENTÁŘ
KAVÁRNA ARCO

I. Dějiny původce

Kavárna Arco situovaná na rohu Dlážděné a Hyberské ulice patřila mezi významná kulturní centra Prahy první poloviny dvacátého století.

Jako moderní kavárnu vídeňského stylu ji otevřel na podzim roku 1907 její majitel Josef Suchánek na základě získání koncese, která mu umožňovala prodávat v kavárně nejen kávu, čaj a další nápoje, ale také párky, studenou kuchyni, pečivo a sladké zákusky. Pro pana Suchánka bylo otevření Arca vyvrcholením jeho kavárnické kariéry, protože již předtím působil také v Unionce a kavárně Metropol na Václavském náměstí.

Plán vnitřního zařízení kavárny vypracoval architekt prof. Jan Kotěra, který se podílel i na jeho převedení do reality. Prostory pro veřejnost se skládaly jednak z hlavní kavárenské místnosti, která byla opatřena kójemi, podle dobového nároku kladeného na intimní kouty. Dominantu kavárny tvořil velký kulatý stůl. Dále zde byla kulečnicková místnost a v neposlední řadě i samostatná čítárna, v níž byla oproti jiným kavárnám či čítárnám skutečně bohatá zásoba i zahraničních, hlavně uměleckých časopisů a novin. Zařízení kavárny bylo navíc vybaveno řadou moderních doplňků.

Výhodou Arca byla vynikající poloha blízko nádraží (Masarykova). Díky přitažlivé atmosféře ji však brzy začali navštěvovat nejen cestující, ale také úředníci z nedaleké burzy. V roce 1908 ji jako dějiště svých schůzek objevili mladí pražští umělci. Nejprve se zde ustálil okruh výtvarnický. Za Otakarem Kubinem, Bohumilem Kubištou, Emilem Filou a Antonínem Procházkou začali docházet Friedrich Feigl, Willy Nowak, Georg Kars a Max Horb, tedy kruh výtvarníků orientovaných na moderní evropské umění (pozdější česko-německá výtvarná skupina Osma).

Později, zejména díky zmíněné čítárně, objevili Café Arco také literáti. V první vlně se jednalo o postavy jako Franz Werfel, Otto Pick, žurnalista Willy Haas, dramatik Paul Kornfeld a bankovní úředník Ernst Pollak. Od roku 1908 patřil k hostům také E. E. Kisch, Max Brod a jeho přítel Franz Kafka, který se však objevoval nepravidelně. Byl to hlavně okruh německé kultury, který si Arco zvolil za své centrum. Společnost německých spisovatelů v kavárně často pořádala čtení a přednes nových děl. Novinář a spisovatel Karl Kraus tuto společnost trefně nazval tzv. Arconauty. Alfred Fuchs ve svých pamětech zase vzpomíná, že každá skupina měla vlastní stálý stůl mající své jméno: stůl pánů básníků, stůl pánů konstruktivistů, stůl pánů pragmatiků či stůl pánů starých křesťanů. K jednotlivým stolům byli hosté obřadně uváděni vrchním. Z českých umělců se v kavárně občas vyskytoval například Karel Poláček nebo Vladislav Vančura. Arco tak bylo místo, kde se bez konfliktů i v poklidné diskusi setkával český a německý živel.

Josef Suchánek na pohodlí svých hostů důsledně dohlížel. Jeho přísný pohled na kavárenskou kulturu je ostatně doložen v řadě úsměvných vyhlášek, kterými se snažil zjednat a udržet klid a pořádek ve svém podniku. Jako způsob výchovy svých návštěvníků zvolil originální způsob formou tzv. *Rad a pokynů pro válečné a poválečné „kvaltovní“ zbohatlíky a různé jiné nemravy*. V nich byla ve 23 bodech stanovena pravidla správného chování v kavárnách. Odsuzováno bylo například vytrhávání listů z novin, které *Rady* označovaly za sprostou krádež a pan Suchánek za oznámení této činnosti dokonce nabízel odměnu 100 Kč v případě, že bude moci proti pachateli soudně zakročit. Vrcholem těchto pravidel pak byla nabídka peněžního odbytého pro nepolepšitelné návštěvníky výměnou za písemný závazek, že Arco již nebudou navštěvovat. Tyto rady pana Suchánka byly vyvěšeny v kavárně a časem doplňovány i v odborném tisku a novinách.

Kavárna ARCO

Literární kruh návštěvníků Arca se neustále rozrůstal, přestože jednotlivé kroužky arconautů se postupně rozcházely. V řadách denních hostů se objevovali také pražští Němci (německo-židovští) spisovatelé jako Bermann, Däubler, Ehrenstein či Viertel. Rozkvětu kavárny učinila přítrž až první světová válka. Mnoho jejích tehdejších návštěvníků muselo totiž narukovat. Ve válečných letech se tak ústřední postavou společnosti stal Ernst Pollak, který se zde rovněž seznámil se svojí manželkou Milenou Jesenskou.

Za první světové války se Arco stalo centrem schůzek jejích odpůrců. Ostatně pacifistické jádro se zde usídlilo již před válkou. Max Brod vzpomínal, jak do Arca přišel s plánem navázat bližší styk s profesorem Masarykem či jak později vytvořil s Werfelem a Maxem Wertheimerem společnou deputaci do redakce Času, a to přímo od kavárenského stolu. Tyto zmiňované příhody skvěle dokumentují úlohu Arca ve společenském životě a jeho provázanost s událostmi své doby.

Po skončení první světové války umělecký kruh znovu rozkvetl. Ne však nadlouho. Přitažlivá umělecká atmosféra se postupně vytratila. Důvodem této změny byla patrně smrt vrchního číšníka pana Pošty. Café Arco existovalo ještě desetiletí, ale jeho prostředí se změnilo. Smrt pan Suchánka roku 1929 pak definitivně uzavřela slavnou éru kavárny Arco.

Po druhé světové válce fungovala ve značně zmenšených prostorách někdejší honosné kavárny ta nejlacinější hospoda čtvrté kategorie. Bývalá kavárna pak neustále chátrala až počátkem devadesátých let byly její prostory zcela uzavřeny. K rekonstrukci došlo až na přelomu tisíciletí a v současnosti je zde znovu restaurační zařízení stejného jména pod správou Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra.

II. Struktura fondu

Fond vznikl ze dvou skupin písemností, které byly předány archivu k uchování a proto jej může rozdělit do dvou tématických okruhů.

Do prvního z těchto tématických okruhů spadají dokumenty ohledně osoby majitele kavárny Arco pana Josefa Suchánka a jeho rodiny, doplněné o ilustrační materiály.

Druhou skupinu pak tvoří dokumentace zřizování a zařizování kavárny při její výstavbě. Tento významný celek zahrnuje korespondenci mezi architektem Janem Kotěrou, majitelem panem Suchánkem a jednotlivými dodavateli a subdodavateli, dále účetní materiál a v neposlední řadě i technickou dokumentaci.

III. + IV. Uspořádání fondu

Fond kavárny Arco byl předán archivu ve dvou fázích. První v roce 1985 a další až roce 2004. Uspořádání obou částí se na podzim roku 2011 ujal Jiří Vlasák, který fond na základě tohoto uspořádání rovněž inventarizoval.

Inv. č.	Sign.	Obsah	Časový rozsah	Číslo kart.
1		Suchánek Josef, majitel kavárny ARCO (vysvědčení, směnka, 3 fotografie /pohlednice/, kondolenční dopis k Suchánkově smrti, novinový výstřížek s inzerátem na ARCO)	1884–1929	1
2		Suchánková Marie, dcera J. Suchánka (doklady /vysvědčení, cestovní/, bankovní doklad, taneční pořádek)	1924–1938	1
3		Ilustrační materiály (dokumentace k vozu, prospekty, letáky, pravidla k vybírání nájemného /obecní dávky/ v HMP)	1929–1936	1
4		Anýž Franta, Umělecko-průmyslový ateliér (účty, rozpočet na objednávku a průvodní korespondence)	1907	1
5		Bacílek František, Strojárna - výroba lednic (účet, směnky, kvitance)	1907–1908	1
6		Čermák Rudolf, sochař (stvrzenka na platbu za sádrový odlitek)		1
7		Hayn Bohumil, Továrna na nábytek a stavební truhlářství (korespondence o provedení práce, účty, směnky, kvitance)	1907–1912	1
8		Hudebné (přihláška ke všeobecnému hudebnému na rok 1908)	1908	1
9		Janka a spol., Továrna na ventilátory (rozpočet, účty, kvitance a průvodní korespondence)	1907–1908	1
10		Jeřábek Karel, Továrna na kovové zboží (účet a kvitance)	1907	1
11		Kaliba Jan a syn, Továrna na sporáky a pece (rozpočet, účet, upomínka, průvodní korespondence)	1907–1909	1
12		prof. Kotěra Jan, architekt (korespondence, kvitance, navštívenka)	1907–1909	1
13		Köhler, Spiller & Co., Stromspar-	1911	1

Inv. č.	Sign.	Obsah	Časový rozsah	Číslo kart.
		Glühlampen-Gesellschaft - výroba úsporných žárovek (rozpočet)		
14		Krčil Karel, Technický závod (rozpočty, tehnický výkres /WC/, účty, směnka, kvitance a průvodní korespondence)	1907–1909	1
15		Křižík František, Elektrotechnický závod (dodací list, účet, kvitance a průvodní korespondence)	1907–1908	1
16		Kysela František, malíř (kvitance)	1907	1
17		Schubert Václav, malíř písma a štítů (rozpočet, účet a průvodní korespondence)	1907	1
18		Skřivan Otakar, Továrna na parkety (nabídka, účet, upomínka)	1907	1
19		Strnad a Vaníček, Závod umělecko-truhlářský a dekorativní (rozpočet, účet, kvitance a průvodní korespondence)	1907	1
20		Štětka Jan, Strojnická továrna (účet, kvitance)	1907	1
21		bratři Thonetové, Ohýbaný nábytek (zadání objednávky, rozpočet)	1907	1
22		Tuka Vojtěch, mistr zednický (rozpočet, upomínka /na navštívence/)	1907	1
23		Zeman Ant., Tapety, linoleum, dekorace (rozpočet, faktura, směnky /dvě na navštívenkách/, kvitance a průvodní korespondence)	1907–1908	1
24		Žabokrtský František, Továrna kulečnicků a tág (rozpočet, účty, směnky, kvitance /1 na navštívence/ a průvodní korespondence)	1907–1908	1

Název archivu: 321100000 - Archiv hlavního města Prahy

Název pomůcky: Kavárna ARCO

Časový rozsah: 1884 - 1938

Značka fondu:

Počet evidenčních jednotek: 1

Počet inventárních jednotek: 24

Rozsah v bm: 0,12 bm

Stav ke dni: 7. 12. 2011

Fond uspořádal: Jiří Vlasák

Inventární seznam sestavil: Jiří Vlasák

Počet stran: II + 2

Počet exemplářů: 11

Inventární seznam schválil: Doc. PhDr. Václav Ledvinka, CSc.